

УДК 61:378

DOI <https://doi.org/10.32782/health-2025.3.40>

ВПЛИВ ПІДГОТОВКИ АБІТУРІЄНТІВ ДО ВСТУПУ У ВИЩИЙ МЕДИЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД НА ЗАСВОЄННЯ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ

Шевеленкова Алла Володимирівна,кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри медичної біології та хімії
Одеський національний медичний університет
ORCID: 0009-0009-0038-7587**Чеснокова Марина Михайлівна,**кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри медичної біології та хімії
Одеський національний медичний університет
ORCID: 0009-0008-5644-5515**Комлевой Олександр Миколайович,**кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри медичної біології та хімії
Одеський національний медичний університет
ORCID: 0000-0002-8297-089X**Левицька Неллі Анатоліївна,**кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри медичної біології та хімії
Одеський національний медичний університет
ORCID: 0009-0002-6769-4169**Остапчук Катерина Володимирівна,**кандидат медичних наук, старший викладач,
кафедра загальної і клінічної фармакології та фармакогнозії
Одеський національний медичний університет
ORCID: 0009-0002-5972-6466

Проаналізовано результати засвоєння дисципліни медичної біології здобувачами стоматологічного факультету Одеського національного медичного університету (ОНМедУ) у 2024–2025 навчальному році залежно від результатів національного мультипредметного тесту (НМТ). Проанкетовано 101 здобувача вищої освіти, які дали інформовану згоду на участь у дослідженні. Анкета містила питання: який предмет за вибором Ви складали під час проведення національного мультипредметного тесту? загальний бал з національного мультипредметного тесту (без урахування коригуючих коефіцієнтів); бал з біології; бал з математики; чи готували додатково біологію під час підготовки до вступу? Проаналізовано успішності здобувачів з медичної біології на практичних заняттях, оцінки на іспиті, коефіцієнт якості знань залежно від результатів національного мультипредметного тесту.

Середній бал за національним мультипредметним тестом абітурієнтів, які були зараховані на бюджетну форму навчання в Одеський національний медичний університет, знизився зі 168,1 у 2022 році до 154,57 у 2024 році. Середній бал у зарахованих на контрактну форму залишився майже без змін (у 2022 році – 149,33, у 2024 році – 150,47). Більшість здобувачів, які навчалися у 2024–2025 роках на 1-му курсі стоматологічного факультету Одеського національного медичного університету, мали середній бал за національним мультипредметним тестом менш ніж 160 (55,45%), лише 10,89% – 180 і більше. Біологію на національному мультипредметному тесті як предмет за вибором у 2024 році обрали 69,31% анкетованих, хімію – 12,87% (у середньому по Україні 22,05 і 1,13% відповідно).

Суттєвої різниці в успішності здобувачів з медичної біології залежно від того, складали вони біологію на національному мультипредметному тестуванні або не складали, не виявлено. На успішність впливало те, вивчали здобувачі під час підготовки до вступу в заклад вищої освіти біологію додатково (на підготовчих курсах, з репетиторами тощо) чи ні. Серед тих, хто додатково готував біологію, був менший відсоток недопущених до першого складання іспиту або тих, хто отримав незадовільну оцінку під час першого складання (38,98 проти 51,28%) а також кращий коефіцієнт якості знань (22,95 проти 15,38%).

У групі анкетованих, які отримали на національному мультипредметному тестуванні 160 і більше балів із субтесту з біології, спостерігаються вищий середній бал на практичних заняттях з медичної біології (3,7), менший відсоток недопущених до першого складання іспиту або тих, хто отримав незадовільну оцінку під час першого складання (27,03%), утричі вищий коефіцієнт якості (28,95%) порівняно з анкетованими, які отримали середній бал до 160 (3,29, 66,67 і 9,38% відповідно). Аналіз успішності здобувачів залежно від результатів субтесту з математики показав ще більшу відмінність результатів навчання, ніж результат субтесту з біології. У групі здобувачів, які отримали 160 балів і більше, середній бал був 3,89 на практичних заняттях з медичної біології і 3,63 за результатами першого складання іспиту проти 3,38 і 2,8 відповідно у групі тих, хто отримав бал менше ніж 160. Спостерігається також менший відсоток недопущених до першого складання іспиту або тих, хто отримав незадовільну оцінку на першому складанні (29,41 проти 47,5%), значно вищий коефіцієнт якості (58,82 проти 12,05%).

Отримані результати свідчать, що цілеспрямована підготовка абітурієнтів до вступу в медичні заклади вищої освіти, розвиток логічного мислення мають велике значення для успішного навчання.

Ключові слова: здобувачі вищої медичної освіти, результати НМТ, медична біологія, результати навчання, якість знань.

Alla Shevelenkova, Maryna Chesnokova, Oleksandr Komlevoi, Nelli Levytska, Kateryna Ostapchuk.
The impact of applicants' preparation for entry to a higher medical educational institution on the acquisition of medical biology

The results of the mastery of medical biology by applicants to the Faculty of Dentistry of the Odessa National Medical University (ONMedU) in the 2024–2025 academic year were analyzed depending on the results of the national multi-subject test (NMT). 101 applicants for higher education were surveyed. They gave informed consent to participate in the study. The questionnaire included questions: which subject of your choice did you take on the NMT; total score on the NMT (without correction coefficients); score in biology; score in mathematics; whether you additionally studied biology in preparation for admission. The success of applicants in medical biology in practical classes, exam grades, and knowledge quality coefficient depending on the NMT results were analyzed.

The average NMT score of applicants who were enrolled in ONMedU for the budget form of study decreased from 168,1 in 2022 to 154,57 in 2024. The average score of those enrolled in the contract form remained almost unchanged (in 2022 – 149,33, and in 2024 – 150,47). The majority of applicants who studied in 2024–2025 in the 1st year of the Faculty of Dentistry of ONMedU had an average NMT score of less than 160 (55,45%) and only 10,89% had a score of 180 or more. Biology at NMT as an elective subject in 2024 was chosen by 69,31% of respondents and chemistry by 12,87% (on average in Ukraine 22,05 and 1,13%, respectively).

No significant difference in the success of applicants in medical biology was found depending on whether they took biology at the NMT or not. Success was influenced by the fact whether applicants studied biology additionally (in preparatory courses, with tutors, etc.) or not when preparing for admission to a higher education institution. Among those who additionally studied biology, there was a lower percentage of those who were not admitted to the first exam or those who received an unsatisfactory grade on the first exam (38,98 versus 51,28%) and also a better coefficient of knowledge quality (22,95 versus 15,38%).

The group of respondents who received a score of 160 or more on the biology subtest at the NMT had a higher average score in practical classes in medical biology (3,7), a lower percentage of those who were not admitted to the first exam or those who received an unsatisfactory grade on the first exam (27,03%), and a threefold higher knowledge quality coefficient (28,95%) compared to respondents who received an average score of up to 160 (3,29, 66,67, and 9,38%, respectively).

The analysis of the success of applicants depending on the results of the mathematics subtest showed an even greater difference in learning outcomes than the results of the biology subtest. In the group of applicants who received 160 points and more, the average score was 3,89 in practical classes in medical biology and 3,63 according to the results of the first exam, compared to 3,38 and 2,8, respectively, in the group of those who received a score of less than 160. There is also a lower percentage of those who were not admitted to the first exam or those who received an unsatisfactory grade on the first exam (29,41 versus 47,5%) and a significantly higher quality factor (58,82 versus 12,05%).

The results indicate that targeted preparation of applicants for admission to medical institutions of higher education, the development of logical thinking is of great importance for successful learning.

Key words: applicants for higher medical education, NMT results, medical biology, learning outcomes, quality of knowledge.

Вступ. Медична освіта є однією з найбільш складних. Підготовка сучасного лікаря – це багаторічний і багатоступеневий процес, який передбачає запам'ятовування і аналізування великого обсягу інформації, набуття практичних навичок, постійного підвищення професійного рівня. Підготовка кваліфікованого лікаря потребує якісної

організації навчального процесу у вищих медичних закладах освіти а також зумовлює високий рівень вимог до абітурієнтів.

Абітурієнти, які вступають до закладів вищої освіти (далі – ЗВО) нині, протягом багатьох років навчалися у складних умовах. Спочатку це було пов'язано з пандемією COVID-19, а починаючи

з лютого 2022 р. – з війною. З початком війни система освіти зазнала серйозних втрат і руйнувань: бомбардування і обстріли міст та інших населених пунктів, втрати через виїзд за кордон науковців і освітян, від'їзд за кордон дітей, необхідність організації дистанційного навчання [1, с. 29]. Варто відмітити також психологічні проблеми, зумовлені війною, а саме психічні розлади, депресію, негативний емоційний стан, агресивність, безсоння, фобії тощо [2, с. 29; 3, с. 44]. Усе це створює складнощі в організації навчального процесу на всіх рівнях і, як наслідок, призводить до зниження якості підготовки вступників до ЗВО.

Мета та завдання. Проаналізувати результати засвоєння медичної біології здобувачами стоматологічного факультету Одеського національного медичного університету у 2024–2025 навчальному році залежно від результатів національного мультипредметного тесту (далі – НМТ). Для досягнення цієї мети було визначено якість засвоєння медичної біології на практичних заняттях і за результатами екзаменаційної сесії, виходячи з добору субтестів НМТ, отриманого бала з біології та математики, особливостей підготовки абітурієнтів.

Методи дослідження. Проведено анкетування здобувачів 1-го курсу стоматологічного факультету Одеського національного медичного університету (далі – ОНМедУ) 2024–2025 навчального року після вивчення дисципліни й складання іспиту. Анкета містила питання: який предмет за вибором Ви складали на НМТ? загальний бал з НМТ (без урахування коригуючих коефіцієнтів); бал з біології; бал з математики; чи готували додатково біологію під час підготовки до вступу? Проведено аналіз успішності здобувачів з медичної біології: середній бал на практичних заняттях, оцінки, які вони отримали на першому складанні іспиту і за дисципліну загалом, відсоток недопущених до першого складання іспиту або тих, хто отримав незадовільну оцінку на першому складанні, розраховано коефіцієнт якості знань (відсоток здобувачів, які навчаються на відмінно та добре, від загальної кількості здобувачів). В анкетуванні взяли участь 101 здобувач вищої освіти, які дали інформовану згоду на участь у дослідженні.

Результати дослідження. Необхідно підкреслити, що до початку 2021 р. в Україні склалась якісна система відбору абітурієнтів до вступу у ЗВО. Починаючи із 2008 р. більшість випускників середніх шкіл складали тести зовнішнього

незалежного оцінювання (далі – ЗНО) за трьома предметами – українська мова (обов'язкова для всіх) і два предмети, які визначали МОН або заклади вищої освіти [4, с. 17–18]. Для медичних ЗВО зазвичай обиралися біологія та хімія. Наша багаторічна педагогічна практика показує, що знання саме цих предметів забезпечують хороше засвоєння матеріалу на перших трьох курсах у медичних ЗВО. Результати тестування оцінювались за шкалою від 100 до 200 балів. Від 2017 р. МОЗ і МОН визначили мінімальний прохідний бал на медичні спеціальності на рівні не нижче ніж 150 балів з кожного предмета [5]. Це дозволило обирати абітурієнтів із середніми та вище середнього знаннями, що позитивно вплинуло на підвищення якості медичної освіти. У 2021 р. учні шкіл останній раз складали ЗНО.

У 2022 р. з початком війни умови вступу на основі повної загальної середньої освіти (далі – ПЗСО) змінилися. Зовнішнє незалежне оцінювання замінили на національний мультипредметний тест (НМТ), який складався онлайн одразу із трьох дисциплін (українська мова, історія України й математика) і містив меншу кількість тестів з кожного предмета, тобто був спрощений порівняно із ЗНО [6]. Для випускників шкіл, які виїхали за кордон, були організовані екзаменаційні центри для складання НМТ в багатьох країнах, які прийняли біженців з України [7].

Порогові бали для вступу в медичні ЗВО у 2022 р. були скасовані. Це знизило «якість» абітурієнтів, але водночас дозволило якомога більшій кількості абітурієнтів вступити в українські ЗВО [4, с. 20].

У 2023 р. НМТ також проводили за трьома предметами, але два були обов'язкові (українська мова та математика), один за вибором учасника – історія України, біологія, фізика, хімія, іноземна мова. Вступники могли також скористатися результатами НМТ 2022 р. або ЗНО 2020 і 2021 рр. [8].

У 2024 р. правила проведення НМТ і правила вступу в медичні ЗВО змінилися. Тест проводився за чотирма предметами: три обов'язкові й один за вибором. До обов'язкових предметів включили українську мову, математику, історію України, за вибором були запропоновані українська література, іноземна мова, біологія, фізика, хімія, географія [9]. Для вступу в ЗВО абітурієнти мали подолати визначений пороговий бал, а для вступу на медичні спеціальності отримати конкурсний бал щонайменше 150 за результатами НМТ та з урахуванням коефіцієнтів. У 2024 р.

було введено регіональні коефіцієнти. Так, для Одеської області коефіцієнт становив 1,07 [10]. Це дозволяє взяти участь у конкурсі абітурієнтам із середнім балом НМТ менш ніж 150. Для пільгових категорій абітурієнтів пороговий бал був відсутній.

Отримані учасниками НМТ 2024 р. результати свідчать про низьку якість підготовки на базі повної загальної середньої освіти. Ця інформація міститься в рішенні Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій [11]. За даними Українського центру оцінювання якості освіти (далі – УЦОЯО), у 2024 р. пройшли тестування 283 370 осіб [12]. Не склали іспит 40 753 учасники НМТ (14,4%). На вступ у ЗВО могли претендувати 242 553 учасники (85,6%), саме вони подолали поріг у 100 балів [13].

«Профільюючими» предметами до вступу на спеціальності «Стоматологія» і «Медицина» були у 2024 р. біологія та фізика. Вагові коефіцієнти НМТ із цих дисциплін були найвищими (0,5) [14]. Вагові коефіцієнти с інших дисциплін такі: українська мова – 0,35, математика – 0,4, іноземна мова – 0,25, хімія – 0,35, українська література і географія – 0,25. За результатами складання субтесту з біології учасники розподілилися так: 0,4% отримали 0 балів, 4,3% – від 100 до 120 балів, від 120 до 140 балів – 28%, від 140 до 160 балів – 53,6%, від 160 до 180 балів – 10,9%, від 180 до 200 балів отримали 2,9% [15, с. 80]. В окремих областях використовують також регіональні коефіцієнти.

Відповідні результати складання субтесту з математики: 0 балів отримали 12,8% учасників, від 100 до 120 балів – 26,6%, від 120 до 140 балів – 26,0%, від 140 до 160 балів – 27,4%, від 160 до 180 балів – 4,9%, від 180 до 200 балів – 2,3% [15, с. 66].

За даними Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій, у 2024 р. більшість учасників продемонстрували середній рівень знань із трьох обов'язкових предметів (63,09%), оцінку вище середнього рівня здобули 21,72% абітурієнтів [11]. «На тлі отриманих результатів боротьба за підвищення якості освіти в закладах вищої освіти схожа на «боротьбу з вітряками». Неможливо підвищити якість освіти в закладах вищої освіти за низької якості освіти на базі повної загальної середньої освіти», – наголосили в освітньому Комітеті Верховної Ради [11].

Рівень якості підготовки абітурієнтів, які вступили в ОНМедУ, відповідає загальній ситуації в Україні. Починаючи із 2022 р. спостерігається

зниження середнього бала ЗНО/НМТ у зарахованих на бюджет. Так, у 2020 і 2021 рр. середній бал був 173,98 і 173,41 відповідно. У 2022 р. середній бал становив 168,1, у 2023 р. – 159,5, а у 2024 р. – 154,57. У зарахованих на контракт також спостерігається зниження середнього бала, але не так суттєво. У 2020 р. він був 159,68, у 2021 р. – 162,03, у 2022 р. – 149,33, у 2023 р. – 151,55, у 2024 р. – 150,47 [15]. Зауважимо, що починаючи із 2022 р. значно зменшилась відмінність між середнім балом зарахованих на бюджет і контракт (рис. 1).

У групі здобувачів вищої освіти 1-го курсу стоматологічного факультету у 2024 р. загальний бал НМТ варіював від 130 до 200. За балами НМТ здобувачів розділили на групи: до 160 балів отримали 56 здобувачів (55,45%), від 160 до 180 балів – 34 здобувачі (33,66%), 180 балів і більше – 11 здобувачів (10,89%). Отже, більшість абітурієнтів поступали з балами нижче за середній (до 160).

Предметом за вибором під час складання НМТ біологію обрали 70 осіб (69,31%). Іншими предметами були іноземна мова (17 здобувачів, 16,83%), хімія (13 здобувачів, 12,87%), українська література (1 здобувач, 0,99%). Загалом по Україні у 2024 р. четвертим предметом обрали англійську мову 38,52% учасників, біологію – 22,05%, географію – 22,05%, українську літературу – 14,98%, фізику – 2,85%, хімію – 1,13%, німецьку мову – 1,1%, французьку мову – 0,1%, іспанську мову – 0,06% [12].

Обрані нашими здобувачами предмети свідчать, що більшість з них цілеспрямовано планували навчатись у медичному закладі вищої освіти. Серед анкетованих відсоток тих, хто обрав біологію та хімію, був значно більшим, ніж середній по Україні. Другим предметом за частотою вибору після біології була іноземна мова. Можливо, це пов'язано з підвищенням уваги до цього предмета в сучасних закладах середньої освіти й кращою підготовкою школярів.

Мінімальний бал з біології серед здобувачів, які пройшли анкетування, був 134, максимальний – 197. Бали від 134 до 159 з біології отримали 32 здобувачі (45,71%), бали 160 і більше – 38 здобувачів (54,29%). Не складав біологію як предмет за вибором на НМТ 31 здобувач.

Нами проаналізовано успішність з медичної біології серед здобувачів, що складали і не складали біологію на НМТ. Середній бал, отриманий на практичних заняттях, результати іспиту й коефіцієнт якості знань (відсоток здобувачів,

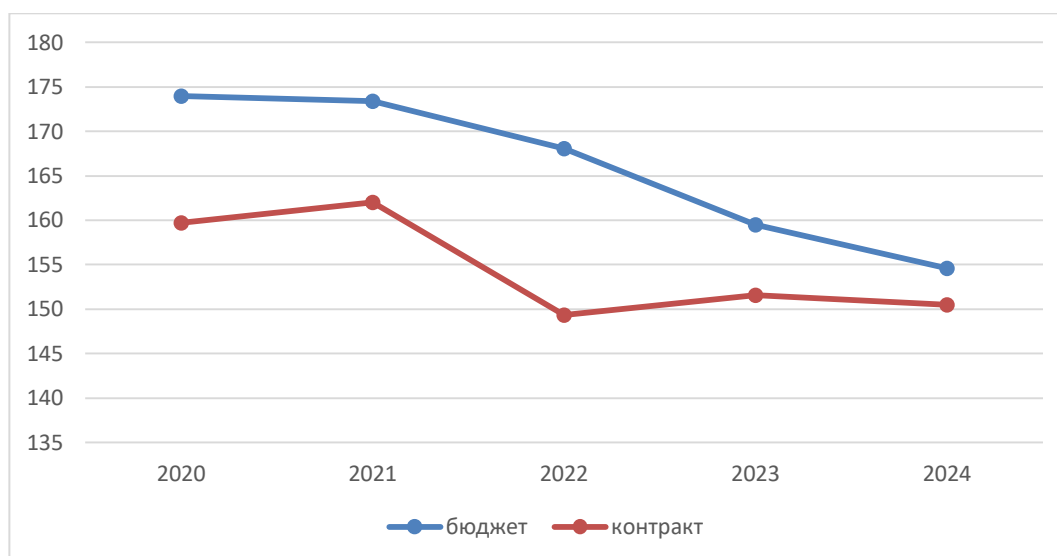

Рис. 1. Динаміка середніх балів ЗНО/НМТ зарахованих на бюджет і контракт в Одеському національному медичному університеті у 2020–2024 рр.

які отримали відмінні та хороші оцінки) в обох групах представлено в таблиці (таблиця 1).

Серед 70 здобувачів, які складали на НМТ біологію, з першого разу іспит склали 37 здобувачів (52,85%). Серед них на відмінно 5 здобувачів (7,14%), оцінку «добре» отримали 14 (20,0%), оцінку «задовільно» – 18 здобувачів (25,71%), оцінку «незадовільно» – 26 здобувачів (37,14%). До першого складання іспиту не були допущені 4 здобувачі (5,71%), не з'явилися на іспит 3 здобувачі (4,29%). Із другої спроби іспит склали 20 здобувачів (28,57%), із третьої – 13 здобувачів (18,57%).

Серед 31 здобувача, які не складали на НМТ біологію, з першого разу іспит склали 18 осіб (58,06%). Оцінку «добре» отримали 9 здобувачів (29,03%), оцінку «задовільно» – 9 здобувачів (29,03%), оцінку «незадовільно» – 12 здобувачів (38,71%). Один здобувач не був допущений до першого складання іспиту (3,23%). Із другої спроби іспит склали 8 здобувачів (25,81%), із третьої – 5 здобувачів (16,13%). Успішність з медичної біології у двох проаналізованих групах практично однакова (див. таблицю 1). Привертає увагу низький середній бал за результатами першого складання іспиту. Більше 40% здобувачів не були допущені до першого складання іспиту або отримали незадовільні оцінки. Такі результати пов'язані зі складнощами проведення занять в умовах воєнного стану та із заниженим рівнем підготовки абітурієнтів із предмета.

Серед здобувачів, які складали біологію, були такі, хто використовував лише знання, отри-

мані у школі (16 осіб), і ті, що вивчали біологію додатково (на підготовчих курсах, з репетиторами тощо), – 54 здобувачі. Серед тих, хто не складав біологію, додатково готували предмет 7 здобувачів. Одна з анкетованих осіб не надала інформацію стосовно додаткової підготовки із предмета. Аналіз успішності показав, що здобувачі, які готували біологію додатково, продемонстрували значно кращі результати навчання (див. таблицю 1). У цій групі суттєво менший відсоток тих, хто не склав іспит з першої спроби, вищий середній бал за результатами першого складання іспиту й кращий коефіцієнт якості знань. Сучасна програма з медичної біології передбачає наявність базових знань з молекулярної біології, цитології, генетики, зоології. На жаль, у сучасних умовах школа не завжди може забезпечити якісні знання цих розділів. Наші результати свідчать про необхідність додаткових занять з біології під час підготовки до вступу.

Нами також було проаналізовано успішність з медичної біології залежно від результатів НМТ з біології. Здобувачів було розділено на дві групи: до 160 балів, за результатами субтесту, та 160 балів і вище (таблиця 2). У другій групі спостерігаються кращі результати складання іспиту та втричі вищий коефіцієнт якості.

Одним з обов'язкових предметів, які складали всі абітурієнти, є математика. Аналіз успішності здобувачів з медичної біології залежно від результатів субтесту з математики на НМТ показав ще більшу відмінність коефіцієнта якості знань між групами, ніж результат субтесту з біології (таблиця 3). У групі здобувачів, які отримали

бал 160 і більше, спостерігаються також кращі результати на практичних заняттях та іспиті. Такі результати зрозумілі. Математика добре виявляє здатність абітурієнтів до опанування навчального матеріалу. Вона є дисципліною, яка розвиває логічне мислення, аналітичні здібності – навички, які є корисними в усіх сферах діяльності, починаючи з періоду навчання в ЗВО [16].

Висновки. Складні умови підготовки школярів у закладах ПЗСО останніми роками зумовили зниження середнього бала НМТ в абітурієнтів, які вступають в Одеський національний медичний університет на бюджетну форму навчання. Різниця в балах між зарахованими на бюджетну і контрактну форми навчання зараз практично нівельована. Більшість здобувачів, які навча-

Таблиця 1

Результати навчання з медичної біології у групах здобувачів, які складали та не складали НМТ з біології, готували і не готували предмет додатково

Групи здобувачів за вибором біології на НМТ (n – кількість здобувачів)	Середній бал за практичні заняття	Середній бал за результатами першого складання іспиту	Іспит не склали з першого разу або не були допущені до першого складання	Середній бал за дисципліну за результатами іспиту	Коефіцієнт якості знань
Складали біологію (n = 70)	3,51	2,97	42,86%	3,26	27,14%
Не складали біологію (n = 31)	3,37	2,9	41,94 %	3,19	29,03%
Готували біологію додатково поза школою (n = 61)	3,53	3,28	38,98%	3,28	22,95%
Не готували біологію додатково (n = 39)	3,37	2,86	51,28%	3,18	15,38%

Таблиця 2

Успішність здобувачів з медичної біології залежно від результатів НМТ із предмета

Групи здобувачів за балом НМТ з біології	Середній бал із практичних занять	Середній бал за результатами першого складання іспиту	Не склали з першого разу або не були допущені до першого складання іспиту	Середній бал за дисципліну	Коефіцієнт якості
До 160 (n = 32)	3,29	2,59	66,67%	3,09	9,38%
160 і вище (n = 38)	3,70	3,25	27,03%	3,39	28,95% (оцінки «відмінно» є лише в цій групі)

Таблиця 3

Успішність здобувачів з медичної біології залежно від результатів НМТ з математики (результати субтесту відомі для 100 здобувачів)

Групи здобувачів за балом НМТ з математики	Середній бал із практичних занять	Середній бал за результатами першого складання іспиту	Не склали з першого разу або не були допущені до першого складання іспиту	Середній бал за дисципліну	Коефіцієнт якості знань
До 160 (n = 83)	3,38	2,80	47,5%	3,12	12,05%
160 і більше (n = 17)	3,89	3,63	29,41%	3,82	58,82% (оцінка «відмінно» лише в цій групі)

лися у 2024–2025 рр. на 1-му курсі стоматологічного факультету ОНМедУ, мали середній бал НМТ менш ніж 160 (55,45%), лише 10,89% – 180 і більше. Така ситуація ускладнює засвоєння навчального матеріалу здобувачами. Це потребує більшої уваги з боку викладачів до контролю засвоєння знань.

Серед анкетованих здобувачів 1-го курсу стоматологічного факультету відсоток тих, хто обрав біологію та хімію на НМТ як предмети за вибором у 2024 р., був значно більшим, ніж середній по Україні. Так, біологію обрали 69,31% здобувачів, хімію – 12,87% (у середньому по Україні 22,05 і 1,13% відповідно). Тобто більшість абітурієнтів цілеспрямовано готувалися до вступу саме в медичний ЗВО.

Аналіз успішності здобувачів з медичної біології залежно від того, складали вони біологію на НМТ або не складали, не виявив суттєвої різниці між цими двома групами. Водночас на успішність впливало те, готували вони біологію додатково (на підготовчих курсах, з репетиторами тощо) чи не готували. Серед тих, хто додатково готував біологію, був менший відсоток не допущених до першого складання іспиту або тих, хто отримав незадовільну оцінку під час першого складання (38,98 проти 51,28%), а також кращий коефіцієнт якості знань (22,95 проти 15,38%). Отже, для якісного засвоєння медичної біології на першому курсі часто замало знань, отриманих лише в закладах середньої освіти. Рання професійна орієнтація, висока мотивованість майбутніх абітурієнтів медичних ЗВО дуже важливі. Це

дозволяє своєчасно приділити додаткову увагу професійно орієнтованим предметам у підготовці до вступу, продемонструвати кращі результати навчання в майбутньому.

Результати засвоєння медичної біології серед здобувачів стоматологічного факультету, які складали біологію на НМТ, різнились залежно від середнього бала із цього субтесту. У групі анкетованих, які отримали на НМТ бал 160 і більше з біології, спостерігаються вищий середній бал на практичних заняттях, кращі результати складання іспиту та втричі вищий коефіцієнт якості порівняно з анкетованими, які отримали середній бал до 160.

Дуже корисним є включення математики в НМТ як обов'язкового субтесту, оскільки цей предмет розвиває мислення. У групі здобувачів, які отримали 160 балів і більше з математики, якість засвоєння знань з медичної біології становила 58,82%. За бала менше за 160 цей показник був лише 12,05%.

У перспективі ключовим завданням є посилення цілеспрямованої підготовки абітурієнтів до вступу в медичні ЗВО, особливо із профільних предметів, оскільки саме вони визначають подальшу успішність навчання. Важливим кроком також є підвищення мінімального порогового бала із профільних дисциплін, що сприятиме формуванню контингенту здобувачів, здатних опанувати сучасні медичні знання і технології. Високий рівень підготовки є критичним для професії лікаря, а відбір мотивованих і добре підготовлених абітурієнтів є запорукою формування кваліфікованих фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонова В. Отримання освіти під час війни: проблеми та перспективи. *Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи*. Liha-Pres, 2024. С. 29–32.
2. Мороз Л., Діхтяренко С. Психологічний супровід постраждалих від війни. *Підтримка психологічного здоров'я особистості в умовах війни* : матеріали VI Всеукраїнських психологічних читань «Удосконалення професійної майстерності майбутніх психологів» / ред. : О. Андрусик та ін. 2023. С. 11–15.
3. Байда С., Курінна Л. Особливості емоційного стану молодших школярів під час військових дій. *Підтримка психологічного здоров'я особистості в умовах війни* : матеріали VI Всеукраїнських психологічних читань «Удосконалення професійної майстерності майбутніх психологів» / ред. : О. Андрусик та ін. 2023. С. 43–45.
4. Ніколаєв Є., Рій Г., Шемелинець І. Вища освіта в Україні: зміни через війну : аналітичний звіт. Київський університет імені Бориса Грінченка. 2023. URL: <https://osvitanalityka.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/HigherEd-in-Times-of-War.pdf>
5. Мінімальний прохідний бал для вступу на медичні спеціальності – 150 балів з кожного сертифіката ЗНО. *Міністерство охорони здоров'я України* 20 серпня 2017. URL: <https://moz.gov.ua/uk/minimalnij-prohidnij-bal-dlja-vstupu-na-medichni-specialnosti---150-baliv-z-kozhnogo-sertifkatu-zno>
6. Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2022 р. : наказ МОН № 392, 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-22#Text>
7. Звіт про результати Національного мультипредметного тесту у 2022 р. *Український центр оцінювання якості освіти*. 2022. С. 39–40. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/Zvit_NMT_2022.pdf
8. Порядок прийому до закладів вищої освіти 2023 : основні тези. *Освіта.ua*. 16 березня 2023 р. URL: <https://osvita.ua/consultations/88690/>
9. Складники національного мультипредметного тесту. *Український центр оцінювання якості освіти*. URL: <https://testportal.gov.ua/skladnyky-natsionalnogo-multypredmetnogo-testu/>

10. Регіональний коефіцієнт 2024. *Education.ua*. 7 лютого 2024 р. <https://www.education.ua/news/2024/02/07/rehionalnyi-koeffitsient-2024/>
11. Результати НМТ свідчать про низьку якість підготовки в школі, – комітет ВР. *Osvita.ua*. 10 січня 2024 р. URL: <https://osvita.ua/school/93220/>
12. Звіт про результати Національного мультипредметного тесту у 2024 р. Т. 1. *Український центр оцінювання якості освіти*. 2024. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/ZVIT-NMT_2024-Tom-1.pdf
13. Результати НМТ-2024: що варто враховувати вступникам 2025. *Education.ua*. 17 вересня 2024 р. URL: <https://www.education.ua/news/2024/09/17/rezultaty-nmt-2024-shcho-varto-vrakhuvaty-vstupnykam-2025/>
14. Варові коефіцієнти балів НМТ 2024. *Mathema.me* 30 березня 2024 р. URL: <https://mathema.me/blog/koefficienti-predmetiv-nmt/>
15. Конкурсні пропозиції закладів вищої освіти 2024. *Всупн.osvita.ua*. 2024. URL: <https://vstup.osvita.ua/y2024/r16/188/>
16. Як обрати шлях до успішного майбутнього: НМТ і значення сучасної онлайн-освіти. *Education.ua*. (n.d.). URL: <https://www.education.ua/articles/948/>

REFERENCES

1. Antonova, V.A. (2024). *Otrimannya osviti pid chas vijni: problemi ta perspektivi* [Getting an education during war: problems and prospects]. *Osvitnij proces v umovah vijni ta u povoyennij period: vikliki, pravila, perspektivi*. Lviv – Torun: Liha-Pres, 368 [in Ukrainian].
2. Moroz, L., & Dihtyarenko, S. (2023). *Psihologichnij suprovid postrazhdalih vid vijni* [Psychological support for war victims]. O.O. Andrusik ta in. (Red.), *Pidtrimka psiologichnogo zdorov'ya osobistosti v umovah vijni: materiali VI Vseukrayinskih psiologichnih chitan "Udoskonalennya profesijnoyi majsternosti majbutnih psiologiv"*. Uman, 182 [in Ukrainian].
3. Bajda, S.P., & Kurinna, L.O. (2023). *Osoblivosti emocijnogo stanu molodshih shkoliariv pid chas vijskovih dij* [Peculiarities of the emotional state of younger schoolchildren during military operations]. *Pidtrimka psiologichnogo zdorov'ya osobistosti v umovah vijni: materiali VI Vseukrayinskih psiologichnih chitan "Udoskonalennya profesijnoyi majsternosti majbutnih psiologiv"*. Uman, 182 [in Ukrainian].
4. Nikolayev, Ye., Rij, G., & Shemelinec, I. (2023). *Visha osvita v Ukraini: zmini cherez vijnu: analitichnij zvit* [Higher education in Ukraine: changes due to the war: analytical report]. Kyiv: Kiyivskij universitet imeni Borisa Grinchenka. Retrieved from <https://osvitanalytika.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/HigherEd-in-Times-of-War.pdf> [in Ukrainian].
5. Ministerstvo ohoroni zdorov'ya Ukraini (2017, 20 serpnja). *Minimalnij prohidnij bal dlya vstupu na medichni specialnosti – 150 baliv z kozhnogo sertifikata ZNO* [The minimum passing score for admission to medical specialties is 150 points from each external assessment certificate]. Retrieved from <https://moz.gov.ua/uk/minimalnij-prohidnij-bal-dlja-vstupu-na-medichni-specialnosti---150-baliv-z-kozhnogo-sertifikatu-zno> [in Ukrainian].
6. Ministerstvo osviti i nauki Ukraini, nakaz MON № 392 (2022). *Pro zatverdzhennya Poryadku prijomu na navchannya dlya zdobuttya vishoyi osviti v 2022 r.* [On approval of the Procedure for admission to higher education in 2022]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-22#Text> [in Ukrainian].
7. Ukrayinskij centr ocinyuvannya yakosti osviti (2022). *Zvit pro rezultati Nacionalnogo multipredmetnogo testu u 2022 r.* [Report on the results of the National Multi-Subject Test in 2022]. Retrieved from https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/Zvit_NMT_2022.pdf [in Ukrainian].
8. Osvita.ua. (2023, 16 bereznja). *Poryadok prijomu do zakladiv vishoyi osviti 2023: osnovni tezi* [Admission procedure for higher education institutions 2023: main theses]. Retrieved from <https://osvita.ua/consultations/88690/> [in Ukrainian].
9. Ukrayinskij centr ocinyuvannya yakosti osviti. *Skladniki nacionalnogo multipredmetnogo testu* [Components of the national multi-subject test]. Retrieved from <https://testportal.gov.ua/skladnyky-natsionalnogo-multipredmetnogo-testu/> [in Ukrainian].
10. Education.ua. (2024, 7 liutoho). *Rehionalnyi koefitsient 2024* [Regional coefficient 2024]. Retrieved from <https://www.education.ua/news/2024/02/07/rehionalnyi-koeffitsient-2024/> [in Ukrainian].
11. Osvita.ua. (2024, 10 sichnja). *Rezultati NMTovidchat pro nizku yakist pidgotovki v shkoli, – komitet VR* [NMT results indicate low quality of training at school, says Verkhovna Rada committee]. Retrieved from <https://osvita.ua/school/93220/> [in Ukrainian].
12. Ukrayinskij centr ocinyuvannya yakosti osviti. (2024). *Zvit pro rezultati Nacionalnogo multipredmetnogo testu u 2024 r. (Tom 1)* [Report on the results of the National Multi-Subject Test in 2024 (Volume 1)]. Retrieved from https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/ZVIT-NMT_2024-Tom-1.pdf [in Ukrainian].
13. Education.ua. (2024, 17 veresnja). *Rezultati NMT-2024: sho varto vrakhovuvati vstupnykam 2025* [NMT-2024 results: what 2025 entrants should consider]. Retrieved from <https://www.education.ua/news/2024/09/17/rezultaty-nmt-2024-shcho-varto-vrakhuvaty-vstupnykam-2025/> [in Ukrainian].
14. Mathema.me (2024, 30 bereznja). *Vagovi koeficiyenti baliv NMT 2024* [Weighting coefficients of the NMT 2024 ball.]. Retrieved from <https://mathema.me/blog/koefficienti-predmetiv-nmt/> [in Ukrainian].
15. Vstup.osvita.ua. (2024). *Konkursni propoziciyi zakladiv vishoyi osviti 2024* [Competitive proposals of higher education institutions 2024]. Retrieved from <https://vstup.osvita.ua/y2024/r16/188/> [in Ukrainian].
16. Education.ua. (n.d.). *Yak obrati shlyah do uspishnogo majbutnogo: NMT i znachennya suchasnoyi onlajn-osviti* [How to choose the path to a successful future: NMT and the importance of modern online education]. Retrieved from <https://www.education.ua/articles/948/> [in Ukrainian].